

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 19 november 2021

Dossiernr. : K29662

Documentnr. : 2021-106439

Verzonden : 22 november 2021

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 25 augustus 2021 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3, Soorten.

De aanvraag is ingediend door aanvrager ATKB/Buro Bakker, Stationstraat 19c, 9401 KW te Assen, in opdracht van initiatiefnemer (ontheffinghouder) Wierden en Borgen, De Vlijt 30, 9781 NR te Bedum.

De aanvraag heeft betrekking op het project Isolatie diverse woningen Noord-Groningen.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb):
 - ten aanzien van huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);
 - ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de volgende locaties in de plaatsen Bedum, Onderdendam, Roodeschool, Uithuizermeeden, Garmerwolde, Ten Boer, zoals omschreven in figuur 1 van de bijlage Overwegingen bij dit besluit:
 - De Blik 2 t/m 30;

- De Haken 1 t/m 35; De Haken 14 t/m 30;
- De Roterij 1 t/m 21; De Roterij 38 t/m 54;
- Kuipersrijge 1 t/m 19; Kuipersrijge 2 t/m 22;
- Tappersrijge 2 t/m 6;
- Mr Van Roijenstraat 8 t/m 26; Mr Van Roijenstraat 28 t/m 34;
- Westerdijkstraat 63 t/m 69;
- Lijnbaan 9 t/m 17; Lijnbaan 24 t/m 38;
- Meidoornweg 14, 16, 22 t/m 32;
- Prinses Beatrixstraat 17 t/m 21;
- Smitsweg 4 t/m 8;
- W F Hildebrandstraat 6 t/m 16;
- Groene Zoom 63 t/m 67;
- Kloosterstraat 22 t/m 28.

III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 15 september 2026;

IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

1. voorschriften;
2. overwegingen bij besluit;
3. de aanvraag van 25 augustus 2021, inclusief activiteitenplan *Hulsegge, W., Sibma, A., Heidinga, D.E., 23 augustus 2021. Activiteitenplan Soortenbescherming Woningen Noord-Groningen. Kenmerk 20210138.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf
Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 316 4543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van gebouwbewonende soorten.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (zoals voortplanting, broedseizoen, winterrust) te voorkomen. De genoemde perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.
11. De werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden zoals omschreven in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan met enkel de volgende uitzondering/aanvulling/wijziging:
 - Het dicht zetten van kieren en gaten, om een pand natuurvrij te maken dient te geschieden middels omkeerbare werkwijzen en hulpmiddelen. Het gebruik van pur dient derhalve zoveel mogelijk vermeden te worden.

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Overige voorschriften

12. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
13. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.
14. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
15. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. Ook kan contact opgenomen worden met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de provincie Groningen, Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl.
16. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, Soorten.
Activiteitenplan:	<i>Hulsegge, W., Sibma, A., Heidinga, D.E., 23 augustus 2021. Activiteitenplan Soortenbescherming Woningen Noord-Groningen. Kenmerk 20210138.</i>
Activiteit:	Isolatie diverse woningen Noord-Groningen.
Reden voor deze aanvraag:	In verband met de voorgenomen ontwikkeling is een vogel- en vleermuisonderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat in de woningen verblijfplaatsen aanwezig zijn van gebouwbewonende soorten. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en hiervoor is ontheffing nodig.
Plangebied:	Het plangebied bestaat uit de locaties in de plaatsen Bedum, Onderdendam, Roodeschool, Uithuizermeeden, Garmerwolde, Ten Boer, zoals weergegeven in figuur 1: • De Blink 2 t/m 30;• De Haken 1 t/m 35; De Haken 14 t/m 30;• De Roterij 1 t/m 21; De Roterij 38 t/m 54;• Kuipersrijge 1 t/m 19; Kuipersrijge 2 t/m 22;• Tappersrijge 2 t/m 6;• Mr Van Roijenstraat 8 t/m 26; Mr Van Roijenstraat 28 t/m 34;• Westerdijkstraat 63 t/m 69;• Lijnbaan 9 t/m 17; Lijnbaan 24 t/m 38;• Meidoornweg 14, 16, 22 t/m 32;• Prinses Beatrixstraat 17 t/m 21;• Smitsweg 4 t/m 8;• W. F. Hildebrandstraat 6 t/m 16;• Groene Zoom 63 t/m 67;• Kloosterstraat 22 t/m 28.

Figuur 1. Locaties dorpen (gele pins) waar werkzaamheden plaatsvinden. Google Earth Pro

- Coördinaten:
- Bedum (coördinaten: 53.296595; 6.605335);
 - Garmerwolde (coördinaten: 53.248915; 6.649212);
 - Ten Boer (coördinaten: 53.271144; 6.692503);
 - Onderdendam (coördinaten: 53.334152; 6.590003);
 - Roodeschool (coördinaten: 53.421791; 6.768643);
 - Uithuizermeeden (coördinaten: 53.416564; 6.723542).

- Werkzaamheden:
- isoleren van de daken;
 - isoleren van de spouw;
 - vernieuwen van de dakpannen;
 - isoleren van de vloeren.

- Planning:
- start werkzaamheden: zodra ontheffing verleend is;
 - einde werkzaamheden: 15 september 2026.

De planning is om in het laatste kwartaal van 2021 te starten met het isoleren van de woningen in Bedum. Daarna volgen de dorpen Onderdendam, Uithuizermeeden, Roodeschool, Ten Boer en Garmerwolde. Het project loopt globaal door tot en met medio 2023.

- Deelproject 1 t/m 3: Bedum november 2021 t/m november 2022
- Deelproject 4: Onderdendam oktober 2022 tot januari 2023
- Deelproject 5: Uithuizermeeden en Roodeschool december 2022 tot juli 2023
- Deelproject 6: Ten Boer maart tot juli 2023
- Deelproject 7: Garmerwolde april tot juli 2023

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.1:	Soortnamen:
opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren (artikel 3.1, lid 2, Wnb);	Huismus en gierzwaluw

Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

Dit besluit ziet tevens niet toe op de effecten van de activiteit met betrekking tot de uitstoot van stikstof. Uit toetsing (AERIUS-berekening) moet blijken of dit aan de orde is en indien noodzakelijk hiervoor vervolgstappen genomen dienen te worden.

Indien voor deze activiteit graafwerkzaamheden worden uitgevoerd, kan hiervoor een vergunning nodig zijn op basis van de Ontgrondingenwet. Volgens deze wet is namelijk voor iedere (tijdelijke) verlaging van het maaiveld of waterbodembodem een ontgrondingsvergunning nodig. Er gelden echter voor veel graafwerkzaamheden vrijstellingen van deze vergunningplicht. Of dat voor deze activiteit ook geldt, kan bepaald worden door deze checklist in te vullen (<https://fd9.formdesk.com/>)

provinciegroningen/checklist_ontheffing_ontgronding). Voor vragen of meer informatie kan contact opgenomen worden via ontgrondingen@provinciegroningen.nl.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

Met de aangeleverde gegevens is de aanvraag ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op de website www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, lid 1 en 4, artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en/of er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging gebouwbewonende soorten

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het activiteitenplan. Op 5 augustus 2020 heeft een quickscan plaatsgevonden, welke aanleiding gaf tot nader onderzoek.

In augustus/september 2020 is een nader onderzoek gestart naar de aanwezigheid paarverblijfplaatsen van vleermuizen. In het voorjaar en de zomer van 2021 is onderzocht of gierzwaluwen en zomer- / kraamverblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied. Het onderzoek naar huismussen is in het voorjaar van 2021 afgerond. In de volgende sub paragrafen wordt de methode van onderzoek verder toegelicht.

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Huismus van BIJ12. De plangebieden zijn gedurende twee veldbezoeken door een waarnemer onderzocht, in de periode van 1 april tot en met 15 mei 2021. Daarbij zijn de woningen en de omgeving geobserveerd en is gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij de woningen. De waargenomen zingende mannetjes, de aanwezigheid van paartjes en nestbouw zijn daarbij genoteerd. In alle dorpen is eveneens een omgevingscheck uitgevoerd, waarbij de nesten en activiteit van huismussen in de omgeving van het plangebied in kaart is gebracht.

Het gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd volgens het door BIJ12 opgestelde Kennisdocument Gierzwaluw (2017). Het onderzoek vond steeds plaats aan het begin van de avond; vlak voor zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in nest-openingen in gebouwen waar te nemen. Onderzoek naar gierzwaluwen vond plaats in drie ronden gedurende de periode begin juni-half juli. Twee van de drie onderzoeksronden zijn gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen. Op die avonden is voor zonsondergang gestart met het onderzoek, zodat invliegende gierzwaluwen konden worden waargenomen.

Voor onderzoek naar vleermuizen zijn de plangebieden elk in totaal vijf keer bezocht gedurende avond- of ochtendbezoeken in het najaar van 2020 en de voorzomer van 2021. Tijdens de twee onderzoeksronden die gecombineerd werden met gierzwaluwonderzoek, is voor zonsondergang gestart met het onderzoek, zodat invliegende gierzwaluwen konden worden waargenomen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2017/2021 met behulp van een Petterson D240X batdetector en digitale opnameapparatuur. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Dit betekent een temperatuur boven de 10 graden, droog en weinig wind. Tijdens het invallen van de duisternis en in de vroege ochtend is met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen.

Tijdens het onderzoek is in de omgeving van het plangebied een omgevingscheck uitgevoerd. De omgevings-check is een check waarbij het gebied tot tenminste 100 meter afstand van het plangebied is meegenomen. Zo wordt een beeld verkregen waar dieren foerageren, waar verblijfplaatsen aanwezig zijn en of vleermuizen gebruik maken van een vliegroute in de buurt. Ook is een indruk waar in de directe omgeving huismussen hun nesten hebben. Zodoende kan een indruk worden verkregen van de dichtheden waarin de soorten in het dorp aanwezig zijn en wat de omvang van de populatie is.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger binnen het plangebied aanwezig zijn. Het activiteitenplan heeft voldoende nauwkeurig laten zien om hoeveel aantallen het gaat per dorp (hoofdstuk 4 van het activiteitenplan).

	Plaats		Vleermuizen		Jaarrond beschermde nesten		Overige broedvogels	
	Gewone dwergvleermuis	Ruige dwergvleermuis	Laatvlieger	Huisumus	Gierzwaluw	Spreeuw	Kauw	Huiszwaluw
Bedum	4 zomer 4 paar/winter 3 paar	-	-	1	20	-	-	-
Onderdendam	1 kraam 1 zomer 1 paar/winter	1 paar	1 zomer	1	-	2	-	4
Roodeschool	1 zomer	1 paar	-	-	-	-	-	1
Uithuizermeeden	3 zomer 3 paar/winter	1 zomer	-	6	-	-	1	-
Garmerwolde	1 paar	-	-	8	-	1	-	-
Ten Boer	2 paar 3 zomer	1 paar		6	-	3	1	1
Totaal	27	4		22	20	6	2	6

Tabel A. Samenvatting aantal nesten en verblijven per dorp binnen de plangebieden.

Aanwezige beschermde soort i.h.k.v. de aanvraag	Essentiële functie(s) van het plangebied voor de soort	Aantal	Kritische periode voor de soort aanwezig in het plangebied
Huisumus	Nesten onder dakpannen Schuilplaatsen in groenblijvende struiken, heggen, klimop Foerageergebied in tuinen en openbaar groen Hoekjes voor stofbaden	22	Maart t/m augustus Perioden met extreme kou in de winter
Gierzwaluw	Nesten in woningen	20	Half april t/m eind augustus
Huiszwaluw	Nesten aan gevels	6	April t/m september
Spreeuw	Nesten onder dakpannen	6	Maart t/m juni
Kauw	Nesten onder dakpannen	2	Maart t/m juni

Ruige dwergvleermuis	Paarverblijfplaats	3	15 augustus tot 1 oktober
	Zomerverblijfplaats	1	1 april tot 1 november
Gewone dwergvleermuis	Zomerverblijfplaats	12	1 april tot 1 november
	Paar- en winterverblijfplaats	8	15 augustus t/m 1 april
	Paarverblijfplaats	6	15 augustus tot 15 oktober
	Kraamverblijf	1	15 mei t/m 15 juli
Laatvlieger	Zomerverblijfplaats	1	15 mei tot 15 oktober

Tabel B. Samenvatting aantal nesten en verblijven per dorp binnen de plangebieden en de functies met kritische perioden voor de soorten.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger verstoord en weggenomen zoals genoemd in tabel A. De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen en nesten van huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger binnen het directe plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soort.

De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren van vleermuizen en wegnemen van verblijfplaatsen/nesten van vleermuizen en huismus en gierzwaluw) worden als gevolg van de werkzaamheden overtreden.

Omdat gewerkt wordt buiten de kwetsbare voortplantingsperiode is van het wegnemen van nesten van spreeuw, kauw en huiszwaluw geen sprake. Zij zijn in staat gemakkelijk elders een nieuw nest in gebruik te nemen. Overtreding ten aanzien van deze soorten is daarom niet aan de orde.

Het opzettelijk storen van huismus en gierzwaluw is in deze situatie niet aan de orde, omdat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten. Gierzwaluw is namelijk niet aanwezig in het plangebied wanneer de werkzaamheden (buiten de broedperiode) plaatsvinden. En aangezien voldoende zorgvuldig gehandeld wordt tijdens de uitvoering van het werk is het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de lokale populatie huismussen. Overtreding van de verbodsbepaling lid 4 van artikel 3.1 is daarom niet aan de orde.

Huisumus.

In het plangebied zijn in totaal 22 nesten aangetroffen. Hiervan gaan 13 nestlocaties verloren door werkzaamheden aan de daken. Er is dus sprake van vernietiging van jaarrond beschermde nesten. Dit is een overtreding op de Wet natuurbescherming.

Gierzwaluw.

In het plangebied zijn in totaal 20 nesten aangetroffen, allen in Bedum. Door de voorgenomen werkzaamheden gaan 19 nestlocaties verloren. Er is dus sprake van vernietiging van jaarrond beschermde nesten. Dit is een overtreding op de Wet natuurbescherming.

Overige broedende vogels.

Als de renovatiewerkzaamheden tijdens het broedseizoen zouden worden uitgevoerd, kan er verstoring van broedende vogels in tuinen optreden. Tijdens het onderzoek zijn in de plangebieden nesten gevonden van dergelijke overige vogelsoorten. Het betreft in totaal 6 spreeuwennesten en 6 nesten van de huiszwaluw. Daarnaast zijn ook 2 nesten van kauwen aanwezig. Andere vogelsoorten kunnen tot broeden komen in de tuinen van de woningen. Eén nest van spreeuw en één nest van kauw worden niet aangetast, omdat hier geen dak-werkzaamheden plaatsvinden. Door buiten het broedseizoen van de kauw, spreeuw, huiszwaluw en andere vogelsoorten (half maart – 1 oktober) wordt gewerkt, zal dus worden voorkomen dat nesten worden verstoord. Deze soorten kunnen dan verder ook buiten beschouwing gelaten worden.

Laatvlieger en Gewone en Ruige dwergvleermuis.

De renovatiewerkzaamheden aan de woningen kunnen leiden tot het doden en verstoren van dieren. Daarnaast is er sprake van het vernielen van een verschillende verblijfplaatsen, waaronder 5

paarverblijven en 8 paar/winter van Gewone dwergvleermuis die in milde winters ook als winterverblijf gebruikt kunnen worden. Daarnaast gaan 11 zomerverblijven en 1 kraamverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis verloren. 3 paarverblijfplaatsen en één zomerverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis gaat verloren. En er is één zomerverblijfplaats van 1 Laativlieger aanwezig in Onderdendam. Door de voorgenomen werkzaamheden worden geen essentiële vliegroutes en foerageergebieden voor vleermuizen aangetast. Effecten op vliegroutes en foerageergebieden zijn niet aan de orde.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden tijdelijke voorzieningen;
- habitat en/of verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- aanbieden permanente voorzieningen;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

- Huismus.

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig op de aspecten populatie en verspreiding. Het leefgebied en het toekomstperspectief voor deze soort is wel als gunstig beoordeeld (SOVON 2021). De laatste twaalf jaren vertoont de populatie geen significante toename of afname.

Vanaf de jaren 80 tot 2000 is de huismussen stand meer dan gehalveerd. Daarna schommelt de stand wel maar blijft min of meer stabiel. Waarschijnlijk is de afname al eerder begonnen dan in de jaren 80. De theorieën over de achteruitgang vanaf de jaren 80 of eerder zijn verschillend. Er is minder voedsel doordat er een afname is van kruidenrijke overhoekjes, paarden uit het straatbeeld zijn verdwenen (paardenvijgen), toename verharding, afname insecten door gewasbeschermingsmiddelen e.d. Daarnaast is er gedurende vele jaren minder nestgelegenheid in nieuwbouw aangeboden mede dankzij het bouwbesluit van 2003 (welke overigens in 2010 ten gunste van onder andere de huismus is aangepast).

De huidige staat van instandhouding van de huismussen in Groningen is moeilijk te bepalen. Er zijn niet voldoende gegevens beschikbaar om te kunnen constateren of de soort de afgelopen 12 jaren is toegenomen of afgenomen in de provincie. In het plangebied zijn in totaal 22 nesten van de huismus vastgesteld, waarvan 13 worden aangetast door de werkzaamheden. Gezien het grote aantal woningen dat gerenoveerd wordt, is dit een beperkt aantal nesten. Voordat de werkzaamheden starten, worden de woningen buiten het broedseizoen ongeschikt gemaakt onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Dit geldt uiteraard alleen voor de woningen waarbij werkzaamheden aan de daken plaatsvinden.

In alle dorpen worden de daken na renovatie toegankelijk gemaakt voor huismus, met uitzondering van de woningen in Garmerwolde, Karspelstraat 21 en 23 in Ten Boer en Kuijpersrijge 20 en 22 te Bedum. Hierdoor wordt een veelvoud van de huidige nestplekken geboden en kunnen huismussen zich ook op andere plekken in het plangebied vestigen. Ook de geplaatste externe kasten blijven zoveel mogelijk hangen na de renovatie. Dankzij de maatregelen die in het kader van het voornemen worden getroffen, is zeker dat de renovatie niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van de instandhouding van deze soort en is er zelfs kans op groei van de populatie.

- Gierzwaluw.

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw is beoordeeld als gunstig zowel op de aspecten verspreiding, leefgebied en toekomst. De laatste 12 jaren zijn geen significante aantalsveranderingen. De landelijke populatie lijkt daarmee stabiel (SOVON 2021).

De huidige staat van instandhouding van de gierzwaluw in Groningen is moeilijk te bepalen. Er zijn niet voldoende gegevens beschikbaar om te kunnen constateren of de soort de afgelopen 12 jaren is toegenomen of afgenomen in de provincie. In het plangebied zijn alleen in Bedum nesten van de gierzwaluw vastgesteld, in totaal twintig, waarvan negentien bij woningen waarbij werkzaamheden aan de daken plaatsvinden. Het is nog onduidelijk of deze nestplaatsen behouden kunnen worden, kunnen worden nagemaakt, of dat er nieuwe nestplaatsen in de vorm van neststenen worden ingebouwd. Bij het behoud of namaken van de nestplaatsen zijn per kopgevel twee nestplekken beschikbaar. Als wordt gekozen voor het inbouwen van neststenen worden in totaal 90 neststenen ingebouwd. Daarnaast blijven tenminste twintig externe kasten hangen in Bedum. Hierdoor is verzekerd dat er voldoende permanente alternatieven aanwezig zijn voor de gierzwaluwen in Bedum. Voorafgaande aan de werkzaamheden worden de woningen ongeschikt gemaakt onder ecologische begeleiding, buiten het broedseizoen.

Daarnaast worden ook in de andere dorpen, met uitzondering van Garmerwolde, neststenen ingebouwd. Daardoor kan de gierzwaluw zich op deze locaties gaan vestigen. De geplaatste externe kasten blijven in alle dorpen zoveel mogelijk hangen. Hierdoor kunnen gierzwaluwen deze ook als nestplek gebruiken en kan de populatie verder toenemen. De staat van instandhouding voor de gierzwaluw is dan ook niet in het geding door dit voornemen.

- Gewone dwergvleermuis

De Gewone dwergvleermuis is het de meest algemene vleermuis soort in Nederland met een ruime verspreiding over het gehele land. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren. Er zijn geen aanwijzingen bekend voor aantalsveranderingen (LNV en www.verspreidingsatlas.nl, 2021). Er zijn geen bruikbare gegevens van overwinterende Gewone dwergvleermuizen, omdat de soort dan voornamelijk op onbereikbare plaatsen verblijft. De landelijke staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis is onlangs als onbekend beoordeeld.

De Gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in de provincie Groningen. Tijdens diverse nader onderzoek projecten die wij in de provincie Groningen uitvoeren komen we deze soort in de grootste aantallen tegen. We verwachten niet dat de provinciale staat van instandhouding afwijkt van de landelijke. Binnen het plangebied zijn in totaal 27 verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hiervan gaan 5 paarverblijven en 8 paar/winterverblijven, 11 zomerverblijven en 1 kraamverblijfplaats verloren. Er worden tijdig voldoende alternatieven gerealiseerd in de vorm van externe vleermuis kasten. Voordat de werkzaamheden beginnen, worden de woningen onder ecologische begeleiding en in de minst kwetsbare periode ongeschikt gemaakt voor vleermuizen.

In 65 kopgevels in het plangebied worden in totaal 2 x 2 geschakelde enkellaags kasten ingebouwd. Dit levert 130 verblijfplaatsen voor dwergvleermuizen op, ruim voldoende voor de aanwezige 25 verblijfplaatsen van dwergvleermuizen die verloren gaan (met uitzondering van Onderdendam). In Onderdendam is een kraamverblijf van Gewone dwergvleermuis aanwezig en zijn daarnaast een zomer- en een paar/winterverblijf vastgesteld. Ter compensatie worden in zes kopgevels drie geschakelde drie-laagse vleermuis kasten ingebouwd. Daarnaast worden alle daken toegankelijk gemaakt. Deze voorzieningen zijn geschikt voor alle functies die in het plangebied aanwezig zijn. De effectiviteit van de maatregelen zal worden gemonitord.

Daarnaast blijven zoveel mogelijk geplaatste externe kasten na renovatie hangen. Met deze maatregelen is sprake van een toename van de verblijfsmogelijkheden in het plangebied en omgeving. Dit draagt bij aan duurzame instandhouding van de populatie gewone dwergvleermuizen. De staat van instandhouding is niet in het geding.

- Ruige dwergvleermuis

Landelijke staat van instandhouding De Ruige dwergvleermuis is in ons land een algemeen voorkomende soort, waarvan de verspreiding en aantallen stabiel lijken. Er zijn geen concrete kwantitatieve data, of wetenschappelijk goed onderbouwde schattingen van de populatiegrootte van de Ruige dwergvleermuis. Een recente grove schatting gaat uit van ca. 40.000 individuen in de zomer (European Environmental Agency, 2019; geciteerd in Van Norren (red), 2019), welke voor het overgrote deel uit mannetjes bestaan, en met een bandbreedte van 4.000 – 400.000 individuen (Limpens et al. 2017; geciteerd in Van Norren (red), 2019).

De huidige trend van de populatie is onbekend. De verspreiding wordt op basis van het aantal bezette km-hokken en expert judgement beoordeeld als 'gunstig' beoordeeld. De kwaliteit van het leefgebied van de Ruige dwergvleermuis is de afgelopen jaren waarschijnlijk afgenomen, als gevolg van een toename aan windturbines, toegenomen inzet op maatregelen ter vermindering van de CO₂-uitstoot (na-isolatie, nul op de meter renovatie, sloop en energiezuinige nieuwbouw), en het verlies aan bomen met geschikte holtes. De trend in kwaliteit van het leefgebied wordt als ongunstig-verslechterend ingeschat. Het eindoordeel van de landelijke staat van instandhouding is ongunstig-ontoereikend (Van Norren (red), 2019).

De Ruige dwergvleermuis is in de provincie Groningen een algemene soort. Deze soort komen we in Groningen vaker tegen tijdens onderzoeken dan bijvoorbeeld in Drenthe. De ligging van de provincie Groningen ligt voor deze soort optimaal. De trek van vrouwtjes uit de Baltische staten richting hun overwinteringsgebieden ligt gedeelte over deze provincie. In Groningen liggen echter verschillende windparken op de trekroute en vindt net als in de rest van Nederland grootschalige verduurzaming van woningen plaats. In het aardbevingsgebied worden daarnaast op grote schaal woningen verstevigd, of gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Ook in Groningen zijn er daardoor allerlei ontwikkelingen die het toekomstperspectief negatief kunnen beïnvloeden. De provinciale staat van instandhouding wijkt naar verwachting niet af van de landelijke staat van instandhouding.

Binnen het plangebied zijn 3 paarverblijfplaatsen en één zomerverblijfplaats aanwezig. Er worden tijdig voldoende alternatieven gerealiseerd in de vorm van externe vleermuiskasten. Voordat de werkzaamheden beginnen, worden de woningen onder ecologische begeleiding en in de minst kwetsbare periode ongeschikt gemaakt voor vleermuizen.

In 65 kopgevels in het plangebied worden in totaal 2 x 2 geschakelde enkellaags kasten ingebouwd. Dit levert zoals gezegd 130 verblijfplaatsen voor dwergvleermuizen op, ruim voldoende voor de aanwezige 25 verblijfplaatsen van dwergvleermuizen (met uitzondering van Onderdendam). In Onderdendam worden ter compensatie van een kraamverblijf van de Gewone dwergvleermuis in zes kop-gevels drie geschakelde drielaagse vleermuiskasten ingebouwd. Daarnaast worden alle daken toegankelijk gemaakt. Deze voorzieningen zijn geschikt voor alle functies die in het plangebied aanwezig zijn en dus ook voor de Ruige dwergvleermuis.

Daarnaast blijven zoveel mogelijk geplaatste externe kasten na renovatie hangen. Met deze maatregelen is sprake van een toename van de verblijfsmogelijkheden in het plangebied en omgeving. Dit draagt bij aan duurzame instandhouding van de populatie ruige dwergvleermuizen. De staat van instandhouding is niet in het geding.

Laatvlieger

Landelijke staat van instandhouding De Laatvlieger wordt verspreid over heel Nederland aangetroffen. Ten zuiden van de grote rivieren, uitgezonderd Limburg, lijkt de laatvlieger minder voor te komen. De omvang van de populatie is onbekend. Een recente zeer grove schatting op basis van onvolledige gegevens gaat uit van 10.000 – 40.000 individuen in de zomer (European Environmental Agency, 2019; geciteerd in Van Norren (red), 2019). Ook voor de data en het daaruit af te leiden beeld van voorkomen en verspreiding geldt dat er sprake is van onvolledigheid en ongelijkmatigheid. De achteruitgang in bekende bezette km-hokken en de waarneming dat de soort steeds moeilijker te vinden is daar waar onderzoek wordt gedaan stemt echter niet positief. Of de populatie een sterke, of lichte achteruitgang laat zien, of wellicht toch stabiel is, is niet feitelijk te beoordelen. De huidige staat van de populatie is beoordeeld als 'ongunstig-ontoereikend'. Er zijn anekdotische indicaties dat de laatvlieger in de zomer achteruit is gegaan. Op veel locaties waar bv. in de overgang van de jaren

1980 naar de jaren 1990 laatvliegers jagend konden worden waargenomen lukte dat rond 2005 en ook actueel niet meer. De trend van de populatie is beoordeeld als 'onbekend'. De staat van de verspreiding van Laatvlieger in Nederland wordt beoordeeld als ten minste 'onbekend' en wellicht als verslechterend. De kwaliteit van het leefgebied is onbekend, de trend is naar verwachting ongunstig-verslechterend. Dit als gevolg van veranderingen in de veehouderij, waardoor het voedselaanbod is afgenomen. Het verblijfhabitat staat onder druk door verduurzaming van gebouwen. Het eindoordeel van de landelijke staat van instandhouding is ongunstig – verslechterend (Van Norren (red), 2019).

Tijdens het onderzoek zijn geen andere verblijfplaatsen van Laatvlieger waargenomen in de omgeving van Onderdendam. Ook zijn er geen waarnemingen bekend van de laatvlieger in de laatste 5 jaar in de NDFF. Over de lokale staat van instandhouding kan geen betrouwbare uitspraak gedaan worden, maar het is aannemelijk dat deze niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. Tijdens het onderzoek is één zomerverblijf van Laatvlieger aangetroffen in Onderdendam. De woning wordt in de minst kwetsbare periode ontoegankelijk gemaakt onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Na de werkzaamheden zijn de daken en eindvorsten in Onderdendam weer toegankelijk voor de laatvlieger. De effectiviteit van de maatregelen wordt gemonitord. Omdat bekend is dat laatvliegers vaak onder dakpannen verblijven, zullen naar verwachting de maatregelen voldoende effectief zijn en zal de staat van instandhouding niet in het geding komen.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van instandhouding van gebouwbewonende soorten, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Eindoordeel ecologische afweging gebouwbewonende soorten

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven en dat de gunstige staat van instandhouding van huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger gewaarborgd blijft.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor huismus en gierzwaluw in het belang van:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- ter bescherming van flora of fauna.

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- ter bescherming van wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

In hoofdstuk 10 van het activiteitenplan zijn bovenstaande geldige belangen voldoende toegelicht.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus':

- De geplaatste externe (in de eerste plaats 'tijdelijke') vleermuisverblijf-/vogelnestkasten blijven zoveel mogelijk permanent hangen. Het zijn duurzame kasten.

Het hiervoor genoemde geldende belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde gebouwbewonende soorten, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Alternatievenafweging

Het project is locatie gebonden, alternatieve locaties zijn dus niet aan de orde.

Het nul-alternatief is het niet renoveren van de woningen in Bedum, Onderdendam, Roodeschool, Uithuizermeeden, Garmerwolde en Ten Boer. Dat levert een onwenselijke situatie op, met uiteindelijk grotere problemen tot gevolg, die kwaliteit en leefbaarheid van de woningen en het wooncomfort bewoners zal aantasten. De woningen dateren uit de jaren vijftig, zestig en tachtig van de vorige eeuw. De woningen zijn slecht geïsoleerd, vochtig en bevatten mogelijk nog asbest. Met de renovatie wordt de levensduur van de woningen verlengd. Indien wordt afgezien van renovatie, zal sloop uiteindelijk de enige optie zijn. Hierdoor gaan nesten en verblijfplaatsen ook verloren.

Het primaire doel van renovatie is het verbeteren van de energieprestatie van de woningen. Hierdoor verbetert het wooncomfort voor de huurders en neemt de CO₂-uitstoot af. Een alternatieve oplossing zou zijn om spouwmuren en daken niet te isoleren, waardoor nesten van gebouwgebonden broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen behouden blijven. Dit levert echter onvoldoende verbetering van de energieprestaties van de woningen op. Dit betekent dat Wierden en Borgen de investering in deze woningen dan niet kan verantwoorden. De enige keuze is dan afzien van de investeringen, wat leidt tot een verkorting van de levensduur van de woningen, waardoor de nestlocaties en verblijfplaatsen alsnog verloren gaan. Ook kunnen huurders als de renovatie niet doorgaat, op zoek gaan naar woningen die meer comfort bieden en dan dreigt leegstand en verpaupering.

Een andere oplossing kan zijn het van binnenuit isoleren van daken en muren. Dit is technisch lastiger, veel kostbaarder en levert minder resultaat op. Ook in dat geval zal Wierden en Borgen af moeten zien van de renovatie en zullen de verblijfplaatsen en nesten op den duur ook verloren gaan.

Er is geen reëel alternatief voor de uitvoering van de renovatiewerkzaamheden. Er wordt op de volgende manieren voldoende rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten:

- er wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol en onder ecologische begeleiding;
- er wordt voor de soorten een ecologische plus gerealiseerd;
- er zijn tijdig alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd voor de soorten;
- de renovatiewerkzaamheden vinden zoveel mogelijk buiten de kwetsbare perioden plaats. Zo niet, dan borgt natuurvrij maken dat geen dieren of nesten aanwezig zijn.

Gezien bovenstaande is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde gebouwbewonende soorten. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde soorten voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van huismus, gierzwaluw, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatzvlieger gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soort in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.1, lid 2 ¹	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ²
huismus (<i>Passer domesticus</i>)	toegekend	n.v.t.
gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	toegekend	n.v.t.
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	n.v.t.	toegekend
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	n.v.t.	toegekend
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	n.v.t.	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen of eieren;

²Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk verstoren;

lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

Gedurende de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten algemenere vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat deze vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor meer kwetsbare soorten met een ongunstige staat van instandhouding dient hiervoor een aanvullende ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. Kwetsbare akker- en weidevogels worden sinds kort, ten gevolge van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, ook tot deze groep van vogels met jaarrond beschermd nest gerekend.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en dient aanvullend ontheffing voor deze soorten te worden aangevraagd.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1 Wnb

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
5. In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K29662
Documentnummer KIWI	2021-106439
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2021-000467

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Garmerwolde, Onderdendam, Roodeschool, Ten Boer en Uithuizermeeden - Wierden en Borgen (K29662)'